

Monumentnummer*: 531124

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 31 augustus 2012
Kadaster deel/nr 82741/8

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Bunnik		Bunnik		Utrecht			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Vossegatsedijk	3			3981 HS	Bunnik		
Vossegatsedijk	5			3981 HS	Bunnik		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Bunnik		C				272	

Omschrijving**

Cluster 40.

Inleiding

WACHTGEBOUW 1, VOORHEEN POORTGEBOUW MET POTERNE dat een versterkte toegang vormde tot de noordzijde van het Fort bij Rijnauwen en dat afzonderlijk functioneerde van de toegang tot het reduit. Het Fort bij Rijnauwen is uitgevoerd met twee afzonderlijke wachtgebouwen die respectievelijk ten noorden en ten zuiden van het reduit zijn gelegen, aan de westzijde van het fort.

Wachtgebouwen zijn meestal stenen, en soms versterkte en dus verdedigbare bouwwerken die als toegang tot een vesting of fort dienden of bij de toegang daarvan zijn gelegen. Poortgebouwen kunnen ook wel worden beschouwd als typologische voortzettingen of varianten van stadspoorten en voorburchten. Poternes zijn gedekte en / of bomvrije doorgangen, bijvoorbeeld door de hoofdwal, die toegang geven tot een fort of vesting of die onderdelen verbinden.

Omschrijving

WACHTGEBOUW 1, dat omstreeks 1870 is ontstaan door de wijziging van een eerder POORTGEBOUW MET POTERNE. De wachtgebouwen / poortgebouwen nrs. 1 en 2 (in reliëf in de gevels) liggen als toegangen tot het fort in de westelijke hoofdwal en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vormen pendants van elkaar. Beide hebben in baksteen uitgevoerde gevels en bovenlangs gekoppelde lisenen, alsmede decoratie in gele steen. De wachtgebouwen vormen versterkte toegangen tot twee gekromde poternes die naar het terrein leiden. De getoogde toegangen waren voorzien van dubbele houten deuren, maar deze zijn later uitgenomen en gewijzigd.

Waardering

WACHTGEBOUW 1, VOORHEEN POORTGEBOUW MET POTERNE van het Fort bij Rijnauwen is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar versterkt en verbeterd.

* Krijgshistorische waarden als onderdeel van een aaneengesloten militaire verdedigingslinie tussen de voormalige Zuiderzee en de Biesbosch. Deze bestond hoofdzakelijk uit een samenhangend systeem van inundatievelden en bijbehorende inundatiemiddelen en van schootsvelden. Dit systeem werd aangevuld met diverse, uit verschillende perioden daterende typen gebouwde of aangelegde (verdedigings)werken die dienden tot of bijdroegen aan afsluiting van niet te inunderen terreinen of andere accessen.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is - op het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), - en op de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft hier een voorbeeld van een tot wachtgebouw verbouwd poortgebouw met poterne van omstreeks 1870.

* Ensemblewaarde en situationele waarden, als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en in het bijzonder als pendant van wachtgebouw 2.

* Het bouwwerk is representatief (karakteristiek) omdat het nog steeds de fysieke kenmerken vertoont die destijds tot de bouw aanleiding waren en het is relatief zeldzaam omdat niet veel van dergelijke wachtgebouwen op forten tot stand zijn gebracht.

* Het bouwwerk is tamelijk gaaf bewaard omdat qua structuur en fysiek voorkomen de hoofdzaken van de toestand in de jaren '80 van de 19de eeuw zijn bewaard.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair wachtgebouw

Functie

Wachtgebouw